

Euro-Negotiations

Euro-Negotiations

Jean Monnet Ad Personam Chair „European Politics and Negotiation in the European Union”
Newsletter, Issue 3 – February 2012

Mihai ALEXANDRESCU

Începutul „unui nou parteneriat între Europa și agricultori” – inițiativa Comisiei Europene de reformare a Politicii Agricole Comune

In luna octombrie 2011, comisarul pentru agricultură și dezvoltare rurală, Dacian Cioloș, a susținut în plenul Parlamentului European un discurs în care a prezentat propunerile legislative pentru reformarea Politicii Agricole Comune, sub titlul „Un nou parteneriat între Europa și agricultori”. Este vorba despre un pachet legislativ care cuprinde șapte propuneri de regulament:

1. De stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune
2. De instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole („Regulamentul privind OCP unică”)
3. Privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)
4. Privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune
5. De stabilire a măsurilor pentru determinarea anumitor ajutoare și restituiri legate de organizarea comună a piețelor produselor agricole
6. De modificare a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului în ceea ce privește aplicarea plăților directe pentru fermieri în anul 2013
7. De modificare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 în ceea ce privește schema de plată unică și sprijinul acordat viticultorilor

În studiul de față ne propunem să prezentăm contextul acestei inițiative a Comisiei, precum și modificările și transformările pe care le propune.

În iunie 2011, Parlamentul European a adoptat o rezoluție prin care aproba orientările

majore ale reformei PAC propuse de către Comisie. În acest sens, se aveau în vedere: a) producția alimentară fiabilă; b) gestionarea durabilă a resurselor naturale și politicilor climatice; și c) dezvoltarea teritorială echilibrată.

Citind motivarea celor șapte proiecte legislative, se poate nota, ca un element comun, recunoașterea „necesității de a promova utilizarea eficientă a resurselor, în vederea unei creșteri inteligente, durabile și favorabile incluziunii pentru agricultura și zonele rurale din UE.”

În expunerea comisarului Ciolos în fața PE au fost formulate patru obiective-cheie ale preconizatei reforme a PAC:

- ❖ Susținerea competitivității tuturor sistemelor agricole europene, în beneficiul securității noastre alimentare;
- ❖ Așezarea bazelor pentru un nou tip de competitivitate, pe termen lung, în același timp economică și ecologică;
- ❖ Garantarea prezenței unei agriculturi ce se dezvoltă armonios pe întregul teritoriu european;
- ❖ Simplificarea PAC.

Un accent puternic se pune pe aspectele care țin de finanțarea acestui domeniu, din perspectiva cadrului financiar multianual. În acest context se susține importanța menținerii actualei structuri de finanțare a PAC, bazată e doi piloni. Primul pilon are în vedere plățile directe și măsurile de piață, fiind un sprijin pentru fermieri căci oferă un ajutor anual pentru venitul de bază, dar și în cazul în care apar perturbări ale pieței. Al doilea pilon oferă steleor membre, în vederea susținerii dezvoltării rurale, un cadru de elaborare și cofinanțare a unor programe multianuale.

Aceste instrumente ar trebui să vină în sprijinul unei politici care se axează pe securitatea alimentară, mediul și echilibrul teritorial. Ca atare, se propune, de către Comisie, asigurarea treptată a unei convergențe a nivelului plăților cu pachetul bugetar, precum și introducerea unei plafonări progresive pentru marii beneficiari ai acestor plăți.

În declarația reprezentantului Comisiei, din 12 octombrie 2011, se susținea faptul că, spre deosebire de anii 1990 când scopul PAC era asigurarea competitivității internaționale a agriculturii europene, interesul comunitar actual s-a mutat spre „instabilitatea piețelor agricole și a volatilității prețurilor și veniturilor”. Evident, că cel afectat devine producătorul, iar atenția executivului european se îndreaptă înspre acesta.

Prin urmare, soluțiile identificate se referă la: (a) noi plăți directe; (b) sprijin diferențiat în funcție de nevoi obiective. Unul dintre elementele centrale în noul model de plată propus este suprafața agricolă cultivată, de aici derivând, apoi, o evaluare atât a capacității de producție cât și a bunurilor publice generate de aceste suprafețe. În aceeași logică financiară, se propune statelor membre „un mecanism evolutiv de sprijin direct”, care vizează: (a) sprijinul pentru tinerii fermieri; (b) ajutorul cuplat – cu referire la menținerea unor sectoare vulnerabile atunci când este necesar; (c) posibilitatea ca statele membre să acorde 5% din suma aferentă pilonului I zonelor defavorizate.

Privindu-le în ansamblu, proiectele propuse de Comisie par să aibă în vedere mobilizarea întregului capital productiv al UE, dar și o mai bună direcționare a veniturilor spre „fermierii și structurile care ai cu adevărat nevoie de ele.”

„Mă îndoiesc profund că aeroporturile sau terenurile de golf au nevoie de vreun sprijin pentru venituri agricole.” (Dacian Cioloș, 12 octombrie 2011)

În limbajul de lucru al Comisiei au apărut și doi termeni pentru a desemna implicarea resurselor umane în agricultură: „fermierii activi” și „fermierii de canapea”.

Al doilea obiectiv cheie enunțat pleacă de la premisa că resursele naturale sunt și bunuri publice. În acest scop, fermierii vor fi îndemnați să acorde o mai mare atenție protecției mediului. Activitatea agricolă nu trebuie să se mai desfășoare în detrimentul naturii. Comisia a introdus câteva măsuri prin care intenționează să protejeze zonele neproductive, căci acestea au un efect benefic asupra securității alimentare.

În vederea asigurării unei producții mai mari prin folosirea redusă a resurselor, Comisia a prevăzut dublare bugetului de cercetare în domeniul agronomiei.

Dincolo de această preocupare pentru sustenabilitatea ecologică, se remarcă și interesul pentru dezvoltarea unor instrumente de sustenabilitate economică. Unul dintre acestea este „organizarea filierelor agroalimentare care ar trebui să asigure fluxul distribuirii valorii adăugate din agricultură. În fond, este vorba despre recunoașterea organizațiilor de producători, a asociațiilor organizațiilor de producători, a organizațiilor interprofesionale din toate sectoarele.

Al treilea obiectiv cheie are în vedere *dimensiunea teritorială*. Mai precis, „asigurarea competitivității pe întreg teritoriul european”. Aici Comisia propunea construcția unei noi guvernante, care să se axeze pe

contracte de parteneriat între Comisie și Statele Membre în scopul acoperirii fondurilor structurale și a celor de dezvoltare rurală. Sistemul propus promite să stabilească o flexibilitate a strategiilor pentru valorificarea potențialului local în cadrul unor obiective comunitare. Statele membre nu vor mai fi limitate de axe prioritare, permițând „modernizarea mediului rural cu ajutorul investițiilor în infrastructurile publice și private.” Finanțarea domeniului agricol urmărește, în definitiv, o agricultură organizată, care își comercializează mai bine produsele, precum și o agricultură capabilă să genereze locuri de muncă și spirit antreprenorial.

Ultimul obiectiv cheie este unul transversal, urmărind simplificarea Politicii Agricole Comune. Acesta se poate regăsi în toate măsurile anterioare, fiindcă acestea urmăresc un management riguros al fondurilor publice. Ceea ce pare a fi încurajator în acest sens, nu este preocuparea în sine de a reduce sarcina de control, ci faptul că aceasta este înlocuită cu instrumentul recompensării statelor membre care au o rată de eroare de 2% timp de mai mulți ani la rând.

Prezentarea acestui pachet legislativ de reformare a Politicii Agricole Comune este urmată de debutul unui amplu proces decizional în care comisiile Parlamentului European vor trebui să dezbate (pe fond sau în aviz) textele celor șapte propuneri de regulamente cu care s-a prezentat comisarul pentru agricultură și dezvoltare rurală. Firește, în paralel, se va desfășura și analiza și negocierile din cadrul Consiliului, unde actorii sunt mai diverși, iar interesele sunt mai explicite.

Una dintre concluziile Christillei Roederer-Rynning, referitoare la PAC arată că această

politică își are originile într-un amestec de reguli stricte sectoriale, realități politice și ambiții de modernizare. Dar toate încercările de reformă s-au lovit de interesele naționale, de incapacitatea guvernelor naționale de a lărgi competențele supranaționale în acest domeniu și de a participa activ la acțiunea comunitară. Proiectul PAC post-2013, pe care l-a prezentat Comisia în toamna lui 2011, poate fi șansa unei armonizări a intereselor de competitivitate ale

Uniunii Europene, interesele naționale ale Statelor Membre și interesele de piață ale producătorilor.

Abordarea transversală a Politicii Agricole Comune reflectă și o tendință a executivului european de a găsi o integrare intersectorială a intereselor agricole cu cele de cercetare-inovare, cu cele de mediu și cele de competitivitate.

Christilla Roederer-Rynning, „Politica Agricolă Comună”, în Helen Wallace, Mark A. Pollack, Alasdair R. Young, *Elaborarea Politicilor în Uniunea Europeană*, București, Institutul European din România, 2011, pp. 155-174

Dacian Cioloș, „Un nou parteneriat între Europa și agricultori”, *Discursul de prezentare a propunerilor legislative privind reforma Politicii Agricole Comune ținut în Parlamentul European*, Bruxelles, 12 octombrie 2011, SPEECH/11/563

*** *Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune*, COM(2011)625 final

*** *Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole („Regulamentul privind OCP unică”)*, COM(2011)626 final

*** *Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR)*, COM(2011)627 final

*** *Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune*, COM(2011)628 final

*** *Propunere de Regulament al Consiliului de stabilire a măsurilor pentru determinarea anumitor ajutoare și restituiri legate de organizarea comună a piețelor produselor agricole*, COM(2011)629 final

*** *Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului în ceea ce privește aplicarea plăților directe pentru fermieri în anul 2013*, COM(2011)630 final

*** *Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 în ceea ce privește schema de plată unică și sprijinul acordat viticultorilor*, COM(2011)631 final

Jean Monnet Ad Personam Chair
European Politics and Negotiation
in the European Union

Project coordinated by Professor Vasile PUȘCAȘ
Babeș-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania
vasilepuscas2007@yahoo.com